

poslovni edukator

časopis za osnovne i srednje škole, predškolske ustanove i druge javne ustanove

PRAVO

Obveze škola kao voditelja obrade prema Uredbi EU (2016/679) u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te stavljanju izvan snage Direktive 95/46 EZ (Opća uredba o zaštiti podataka)

Pravo na prednost pri zapošljavanju i popunjavanju radnog mjesta u javnim službama u svjetlu Zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji

ZDRAVLJE: ANTIBIOTICI

—
racionalnim korištenjem
do boljeg zdravlja

RAVNATELJI: Upisi i profesionalna orijentacija učenika

PRIHODI OD PRODAJE STANOVA
I VIŠEGODIŠNJI UGOVORI

INTELEKTUALNO VLASNIŠTVO

Ostvarivanje prava na jubilarnu nagradu

za zaposlenike školskih ustanova koji su ostvarili

neprekidni staž u državnoj i javnoj službi

POREMEĆAJI HRANJENJA
U DJEČJOJ I ADOLESCENTNOJ DOBI

Priručnik za roditeljske sastanke

Cijena priručnika iznosi **300,00 kuna**
(240 kuna za pretplatnike časopisa i članove UTIRUŠ-a)

Budući da je Priručnik jedinstven na tržištu i svakako je kvalitetna pomoć u radu stručnoj službi, kao i svakom učitelju i razredniku, uz primjenu već gotovog materijala napisanog po temi i izrađene prezentacije, nudimo jedinstvenu cijenu za materijal i tekst koji će poslužiti u svakodnevnom radu svake osnovne škole.



Temeljni kolektivni ugovor za službenike i namještenike u javnim službama s komentarom i relevantnom praksom

Cijena priručnika iznosi **300,00 kuna**
(240 kuna za pretplatnike časopisa i članove UTIRUŠ-a)

Budući da je Priručnik jako praktičan i svakako je kvalitetna pomoć u radu svake ustanove, nudimo prihvatljivu cijenu.



Dnevnik rada stručnih suradnika za šk. god. 2018./19.

Cijena priručnika iznosi **200,00 kuna**
(160 kuna za pretplatnike časopisa i članove UTIRUŠ-a)

Riječ je o jedinstvenom Dnevniku rada na tržištu koji je temeljen na potrebama rada stručnih suradnika tijekom jedne školske godine. Ergonomski osmišljen, Dnevnik pruža korisniku sistematičnost u evidenciji kao i lakše snalaženje u bilješkama. Pri oblikovanju Dnevnika rada autorski tim je vođen potrebama lakše i jednostavnije administracije koju je prema Pravilniku o pedagoškoj dokumentaciji jedan stručni suradnik u školi dužan voditi. U skladu s tim, poglavlja u Dnevniku rada obuhvaćaju sve bitne aspekte rada stručnog suradnika.



**NOVO
u ponudi!**

POSEBNA PONUDA

Nudimo vam jedinstvenu priliku kojom ćete obogatiti fond školske knjižnice s kompletom knjiga sniženih za **50%**!

Umjesto **800,00 kuna**, a za pretplatnike 640 kuna, imate jedinstvenu priliku izvršiti narudžbu po posebnoj cijeni od **400,00 kuna**. Posebna ponuda je ograničenog trajanja - do isteka zaliha.

Narudžbu možete izvršiti putem e-mail adrese: publikacije.kk@gmail.com ili na telefon: **021/208 976**

Narudžbenice možete preuzeti na web stranici: www.kovacic-konzalting.com



Impressum:

POSLOVNI EDUKATOR, Broj 3/2018.
UDK, ISSN 1846-3916

Nakladnik:

Kovačić konzalting d.o.o.

Ivana Gundulića 3, 21220 Trogir

Tel./fax. 021/208-976

OIB: 79608058419

e-mail: kovacic.konzalting@gmail.com

IBAN: HR6623400091110841586

Za nakladnika:

Ela Kovačić

Glavna i odgovorna urednica:

Ela Kovačić

Direktorica

Kovačić konzalting d.o.o.:

Ela Kovačić

Dizajn časopisa:

Ela Kovačić

Lektorica:

Daniela Radan

Kontakt osoba za savjetovanje
posredstvom elektroničke pošte:

Josipa Coce Bašić - za pretplatnike

Dunja Jakaša - za članove utiruša

e-mail:

casopis.poslovni.edukator@gmail.com

Tel.: 021/208 976 - za pretplatnike

Tel.: 021/221 276 - za članove UTIRUŠ-a

Suradnici i autori:

Ela Kovačić, Zdravka Grđan,

Branka Bet-Radelić,

Marija-Ana Zovko Tomaš,

Iris Gović Penić, Ružica Vukobratović,

Diana Anzulović, Seka Jurčev,

Sandra Tomić Ilić, Krunoslav Daković,

Zorica Tešija, Ivana Jakir-Bajo,

Irena Zmajić, Ana Jerković,

Jelena Coce, Daniela Radan,

Rajka Domin, Mario Jakša,

Ana Tuškan, Vedran Kovačić...

Tisak:

Jafra print, Solin

Cijena:

700,00 kuna u pretplati

Tekstovi objavljeni u časopisu
"Poslovni edukator" izražavaju mišljenje
autora i ne moraju se isključivo
podudarati s mišljenjem uredništva.

UVODNA RIJEČ:

Intervju s Iris Gović Penić - Ela Kovačić 04

RAVNATELJI:

Upisi i profesionalna orijentacija učenika - Zdravka Grđan 06

PRAVO:

Obveze škola kao voditelja obrade prema Uredbi EU (2016/679)
Europskog parlamenta i Vijeća o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom
osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te stavljanju
izvan snage Direktive 95/46 EZ (Opća uredba o zaštiti podataka)
- Branka Bet-Radelić 09

Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o strukovnom obrazovanju
- Marija-Ana Zovko Tomaš 16

Pravo na prednost pri zapošljavanju i popunjavanju radnog mjesta
u javnim službama u svjetlu Zakona o hrvatskim braniteljima iz
Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji - Iris Gović Penić 23

Ozljeda radnika na radu - Ružica Vukobratović 29

Ostvarivanje prava na jubilarnu nagradu za zaposlenike
školskih ustanova koji su ostvarili neprekidni staž u državnoj
i javnoj službi - Diana Anzulović 33

Pravo zaposlenika školske ustanove na uvećanje plaće za 0,5%
za svaku navršenu godinu radnog staža - Diana Anzulović 36

Objava natječaja u školskim ustanovama - Seka Jurčev 39

Zasnivanje radnog odnosa na temelju Uputnice Zajedničkog povjerenstva
za viškove i manjkove zaposlenih u osnovnim školama - Sandra Tomić Ilić 47

Pomoć za bolovanje - tumačenje Povjerenstva - Krunoslav Daković 50

JAVNA NABAVA:
Opća izuzeća u javnoj nabavi - Zorica Tešija 53

RAČUNOVODSTVO:
Prihodi od prodaje stanova i višegodišnji ugovori - Ivana Jakir-Bajo 55

Umjetnički honorar - primjer ugovora i obračuna - Irena Zmajić 57

ODGOJ I OBRAZOVANJE:
Poremećaji hranjenja u dječjoj i adolescentnoj dobi - Ana Jerković 63

Masovni medij - televizija i mladi - Jelena Coce 66

RAD U ŠKOLSKIM KNJIŽNICAMA:
Intelektualno vlasništvo - Daniela Radan 68

PITALI STE, ODGOVARAMO:
Naknada za bolovanje zaposlenika starijeg od 65 godina - Rajka Domin 70

Troškovi prijevoza - Iris Gović Penić 73

Objava natječaja u školskim ustanovama - Seka Jurčev 80

TUMAČENJE TKU:
Tumačenje Povjerenstva od 3. svibnja 2018. čl. 66. TKU-a - Ela Kovačić 82

IZ RADA UDRUGE:
Opća uredba o zaštiti podataka s aspekta službenika za zaštitu podataka
u odgojno - obrazovnim ustanovama - Mario Jakša 83

Kratka obavijest iz SHU - Ana Tuškan 86

ZDRAVLJE:
Antibiotici - racionalnim korištenjem do boljeg zdravlja - Vedran Kovačić 87

RIDERE PER VIVERE - Rajka Domin 90



Ela Kovačić
dipl. iur.

Intervju s Iris Gović Penić

IMATE PITANJE?
TREBATE ODGOVOR?

Pošaljite ga Eli Kovačić na:
casopis.poslovni.edukator@gmail.com

Razgovarali smo s Iris Gović Penić, sutkinjom Županijskog suda u Zagrebu, autoricom knjige „Temeljni kolektivni ugovor u javnim službama s komentarom i relevantnom praksom“.

Iris je, kao višegodišnji predavač na seminarima za tajnike, računovođe i ravnatelje školskih ustanova, dala svoj doprinos u širenju zakonske regulative na osebujan način.

Nakon održanog seminara u Splitu dana 20. travnja 2018. na temu „Temeljni kolektivni ugovor u javnim službama i sva problematika primjene određenih članaka“ **uz odgoaranje na pitanja iz područja radnih odnosa, novčanih tražbina utemeljenih na TKU s naglaskom na troškove prijevoza, zaštiti privatnosti, postavljanja video nadzora**, e-mailom smo od jedne ravnateljice primili riječi pohvale za održano predavanje.

Oduševljeni sudionici seminara potaknuli su nas da Vas ukratko predstavimo čitateljima časopisa „Poslovni edukator“.

Čuli smo da ste najmlađe imenovana sutkinja u Republici Hrvatskoj?

Predsjednik suda, na kojem sam provela 15 godina svog radnog vijeka, govorio je da sam najmlađa imenovana sutkinja tog, inače u ovom dijelu Europe najvećeg, suda. Za RH ne znam. No, činjenica jest da sam jako mlada postala sutkinja. S nepunih 26 godina. U vrijeme mog imenovanja to je bilo moguće jer su sudski savjetnici mogli postati suci odmah nakon položenog pravosudnog ispita. Tako sam se ja ubrzo nakon polaganja pravosudnog ispita, s 25 godina, prijavila na natječaj putem kojeg sam izabrana. Iako, moram vam priznati da sam imala moralnih dilema je li u redu tako mlad postati sudac. No, iskusniji od mene

rekli su mi da što se prije uhvatim u koštac s izazovima, prije ću ih početi rješavati. Tako je i bilo. Uхватила sam se u koštac i nastavila raditi na sebi, ali je to istovremeno značilo i privatni život jako rano nastojati uskladiti s činjenicom da sam sudac. Naime, sudac nije sudac samo kada je u zgradi suda. Sudac je sudac 24 sata dnevno. U privatnom životu to znači da se neke stvari, koje su drugima dopuštene ili se toleriraju, kada su u pitanju suci, ne bi se smjele događati. Ponekad to podrazumijeva i odricanja koja se u drugim strukama ne traže. Ipak, kada istinski prihvatiš sudački poziv kao svoj to je puno lakše učiniti.

Kojom granom prava se najdulje bavite?

Najdulje se bavim građanskim procesnim pravom jer je on osnova svakog sudskog postupka. Na temi iz građanskog procesnog prava sam i magistrirala. No, najintenzivnije se bavim radnim pravom, i to već punih 18 godina.

U vašim predavanjima postoji strast prema temi koju obrađujete stručno prilagođavajući se slušaču na jedinstven način. Kako uspijevate prilagoditi svako svoje predavanje na zadanu temu da bude interesantno slušačima?

Ja o sebi mislim da sam strastveni pravnik. Zaista uživam u proučavanju prava, a onda to prepoznaju i osjete i moji slušači. Kada dođem u dvoranu u kojoj trebam predavati, ako to već ne znam, prvo pitanje koje organizatoru postavim jest čime se bave polaznici, koje su struke. Ovisno o tome čime se bave ja prilagođavam i svoje izlaganje u pogledu teme i načina izlaganja. Rukovodim se time da pravo mora biti razumljivo i nepravnicima. Ono o čemu govorim mora biti objašnjeno riječima i u kontekstu koji razumiju oni koji slušaju. Zbog toga sam uvijek otvorena i za pitanja jer, pored toga što imam priliku razjasniti i nove dileme koje mi se izlože, kroz pitanja

slušača dobijem i informaciju o tome u kojem pravcu usmjeriti daljnje izlaganje, što je ono što im predstavlja problem u praksi.

Napisali ste knjigu „Temeljni kolektivni ugovor u javnim službama s komentarom i relevantnom praksom“.

Koliko smatrate da je ta knjiga potrebna u radu?

Temeljni kolektivni ugovor u javnim službama je kolektivni ugovor koje je potpisan na razdoblje od 4 godine. Kako je potpisan u prosincu 2017., bit će u primjeni sve do kraja 2021.

Zbog toga mislim da bi mnogima koji ga primjenjuju ova knjiga mogla vrlo često biti od pomoći prilikom svakodnevnog odlučivanja pripada li nekom javnom službeniku i/ili namješteniku pravo koje Temeljni kolektivni ugovor u javnim službama priznaje. Naime, u knjizi su prikazana tumačenja i sudska praksa vezana u institute koje Temeljni kolektivni ugovor u javnim službama uređuje i pristup obradi tema je takav da se ponudi praktično rješenje do sada prepoznatih dilema.

Koliko Vam je, prilikom pisanja knjige, pomogla gospođa Rajka Domin svojim iskustvom i dugogodišnjim radom

na poslovima računovođe u školstvu?

Izuzetno puno. Rajka je bila moja desna ruka, osoba koja mi je u svakom trenutku kada mi je zatrebalo, bila na raspolaganju da mi prenese informacije o tome kako su stvari ranije funkcionirale, što je u javnim službama bilo i ostalo dvojbeno, kako su se problemi rješavali itd.

I na kraju, koja je formula da žena poput Vas bude uspješna u svim aspektima života - majka dvoje djece, sutkinja, predavač, autorica brojnih članaka i knjiga? Kad stignete sve odraditi?

Ponekad se i ja sama to pitam. Meni bliski ljudi, i to najčešće žene koje znaju što znači uz obitelj biti angažiran i poslovno, kažu da imam jako puno energije. Meni je sva ta energija uobičajena, podrazumijeva se. No, moram istaknuti da mi veliku podršku i razumijevanje pružaju suprug i svekrva. Isto tako, u najvažnijim trenucima svoje ranije karijere imala sam ogromnu podršku moje majke koja je uvijek bila uz mene i pomagala mi da se, kada je to bilo potrebno, posvetim realizaciji nekog zadatka, a da moj privatni život „ne pati“. Neizmijerna joj hvala na tome!

PARAFIRANA DOPUNA TEMELJNOM KOLEKTIVNOM UGOVORU ZA SLUŽBENIKE I NAMJEŠTENIKE U JAVNIM SLUŽBAMA

Na sastanku predstavnika Vlade RH i sindikata javnih službi u Ministarstvu rada i mirovinskog sustava 7. svibnja 2018. godine, predstavnici sindikata parafirali su Dopunu Temeljnog kolektivnom ugovoru za službenike i namještenike u javnim službama.

Dopuna se odnosi na članak 88. TKU – a kojom se predviđa isplata naknade prijevoza (1,00 kn/km) u neto iznosu.

Naknada za prijevoz u neto iznosu ostvaruje se od 1. prosinca 2017. godine.





prof.
Zdravka Grđan¹

IMATE PITANJE?
TREBATE ODGOVOR?

Pošaljite ga Zdravki Grđan na:
casopis.poslovni.edukator@gmail.com

Upisi i profesionalna orijentacija učenika

U današnjem je školskom sustavu Republike Hrvatske mnogo izazova s kojima se susreću učenici, roditelji i nositelji odgojno-obrazovnog procesa: nastavnici stručni suradnici i ravnatelji. Pojmovi poput „društvo znanja“, „suvremena škola“, „otvorena škola“, „inovacije“, „kurikularna reforma“ predstavljaju neke nove vizije i metode učenja, poučavanja, vrednovanja.

1. UVOD

Vrijeme završetka osnovnoškolskog obrazovanja, upisi u prve razrede srednje i upisi u prve razrede osnovne škole su jedni od ključnih i odlučujućih trenutaka u životu učenika. Mnoštvo je poslova nužno odraditi u cijelom tom procesu sustavnog praćenja i vrednovanja učenika u odgojnom i obrazovnom dijelu, a izdvajamo 2 osnovna djelokruga rada profesionalne orijentacije učenika: **savjetodavni rad i profesionalno informiranje učenika.**

Postavlja se temeljno pitanje najodgovornijoj osobi u školi (ravnatelju) **koja je profesionalna uloga ravnatelja škole** kao vrlo važnog čimbenika i nosioca promjena u sadašnjem vremenu sve većih zahtjeva, kroz njegova temeljna stručna i pedagozijska znanja, kompetencije i vještine u procesu profesionalne orijentacije učenika. Današnji statistički podatci ne idu u prilog poboljšanju demografije u Hrvatskoj, već nažalost suprotno, pokazuju stalan pad broja učenika u školama. Upravo je ta činjenica dodatan pokazatelj složenosti pitanja poslova oko upisa i profesionalne orijentacije učenika.

Uz ravnatelja škole, važnu ulogu ima i školski pedagog kao najšire profilirani stručni suradnik s najbogatijim područjem rada u timu koji ostvaruje razvojnu pedagošku djelatnost odgojno-obrazovne ustanove (Staničić 2001: 280).

2. AMERIKA PRVA PREPOZNALA VAŽNOST PROFESIONALNE ORIJENTACIJE UČENIKA

Među prvim zapisima o pojavi stručno-razvojne službe nalazimo podatke Patersona F. iz 1908. godine u Bostonu, SAD, kao službe nastale iz potrebe za pomoć pri zapošljavanju i izboru zanimanja mladih ljudi (Priručnik za ravnatelje 1993: 291). Povijesno gledano, stručno-razvojne službe nastale su na temelju iskazanih potreba, u svijetu i kod nas, primjereno razvoju i rastu tercijarnog i kvartalnog sektora u društvu, u skladu s potrebama rasta i potrebom za pedagoškom infrastrukturom (pa i logistikom) u školi, odnosno stručno-razvojnim službama u školama, poglavito pedagozima (Mrkonjić i Zorić 2001: 296).

U stvaranju i provedbi zadaća odgoja i obrazovanja te njihovog razvoja i napretka ravnatelji, stručni suradnici i razrednici imaju svoju temeljnu ulogu.

Osim pedagozijskih znanja pred njih se postavljaju i neke od karakteristika kojima moraju udovoljavati u postupku savjetodavnog rada s učenicima i roditeljima i cjelokupnoj profesionalnoj orijentaciji učenika. Spomenimo samo socijalnu i emocionalnu zrelost, visoke intelektualne sposobnosti, IT kompetencije, široko opće obrazovanje, čvrst karakter, pedagoški takt, otvorenost, objektivnost, nenametljivost i etičnost. Takvi posebni zahtjevi ravnatelja škole prema stručnoj službi, ali i stručne službe prema ravnatelju škole, proizlaze iz stava da je njihova djelatnost specifična i odgovorna zbog bavljenja brojnim osobnim pitanjima

¹ Ravnateljica, Druga gimnazija Varaždin

učenika i međuljudskim odnosima (Zloković 1998: 180). Ravnatelj i stručni suradnik moraju se baviti razvojnim planovima, vizijom i načinom rješavanja odgojno-obrazovnih pitanja rada škole (odgojnog koncepta rada škole) i brinuti se da na temelju analize i sinteze potreba učenika, roditelja i lokalne zajednice te potrebe budu unesene u program rada škole (Resman 2004:302). Profesionalna se orijentacija definira kao postupak praćenja razvoja sposobnosti pojedinca, njegova užeg radnog i profesionalnog interesa te skup različitih savjetovanja, informacija i uputa koje se mogu pružiti pojedincu prije konačnog izbora profesije i zanimanja (Mijatović 2000: 230).

3. ŠKOLE SU DIO OBRAZOVNOG TRŽIŠTA

U državnom sektoru, kao i u privatnom, škole su stimulirane različitim poticajima primati što veći broj učenika. Na taj se problem kod osnovnih škola ne može puno utjecati jer njihov broj učenika ovisi o natalitetu područja koje im gravitira. One bi mogle utjecati podržavajući različite programe privlačenja stanovništva u svoje gravitacijsko područje ili podržavanjem pozitivne populacijske politike. Oba su slučaja daleko izvan kruga djelovanja osnovne škole. Međutim, u srednjim je školama drugačija situacija. Njihov broj učenika primarno ovisi o interesu bivših osnovnoškolaca za programe koje nudi. Na učenikov izbor određene škole utječe ugled i tradicija škole, identitet škole stvoren kroz posebnosti školskih kurikuluma svake pojedine škole, specifični programi i nastavni planovi, tzv. „popularnost“, gravitiranje nekom području i postignuti rezultati koje je škola postigla. Za razliku od osnovnih škola koje će u pravilu primiti svakoga tko gravitira toj školi, srednje škole ograničavaju pristup na onaj broj učenika koji najbolje odgovara njihovu načinu rada, obrazovnoj školskoj politici ustanove, propisima nadređenih institucija ili pravilima NISPU sustava (Nacionalnog informacijskog sustava prijavi i upisa u srednje škole).

Dakle, broj srednjoškolaca koji će se upisati u određenu školu ovisi o tome koliko je ta škola radila na aktualnosti njezinih programa, koliko je ulagala u svoj ugled i identitet, koliko je popularnost i kvalitetu postigla među željenom populacijom (učenicima koji pohađaju tu školu), koliko je područje koje joj prirodno

gravitira te koliko je i kako te informacije plasirala u javnost. Plasiranje pozitivnih informacija ili marketing, nije tradicionalno bio dio djelovanja jedne javne škole, ali vremena su se promijenila te su i škole primorane razmišljati i djelovati funkcionalno u skladu sa zahtjevima modernih medija. Medijska pismenost ovdje dolazi do izražaja, kao i medijska konkurentnost škola.

Funkcija ravnatelja škola ovdje prelazi u funkciju „menadžera“ koji svojim određenim pristupom i aktivnostima u procesu profesionalne orijentacije i informiranja nastoji zainteresirati što veći broj učenika za upis, ali naravno učenika koji ispunjavaju kriterije za upis. Marketing je bitan školama koje pokušavaju popuniti klupe, jednako kao i onima koje imaju zagaraniranu popunjenost. **Prvima** je bitno opravdati svoje postojanje i održati ponudu takvih vrsta programa. **Drugima** je važno dobiti što veći broj onih učenika koji su, po procjeni stručnih službi škole, primjereniji za traženi smjer.

Marketinški alat srednjih škola su mrežne stranice, bilteni, nastupi na radiju i televiziji te osobno prezentiranje škole osmim razredima koje se provodi u sklopu upisnih kampanji i posjeta osnovnim školama.

Akcijska profesionalna kompetencija ravnatelja u ovim poslovima oko upisa, profesionalne orijentacije učenika, kao i direktne promocije škole, upravo ovdje dolazi do afirmacije, a odnosi se na ravnateljstvo izravno praktično djelovanje u odgojno-obrazovnoj ustanovi i izvan nje, a vezana je za rad ostvarenja ciljeva ustanove i njene obrazovne politike, menadžersko ponašanje i vođenje prema prepoznatljivoj viziji.

4. PRIMJER PLANIRANJA PROFESIONALNE ORIJENTACIJE UČENIKA U ŠKOLAMA

PROFESIONALNO INFORMIRANJE UČENIKA

- Neposredni odgojno obrazovni rad s učenicima na satovima razredne zajednice (tema: Visokoškolski sustav u Republici Hrvatskoj i Bolonjska deklaracija).
- Organiziranje roditeljskih sastanaka za treće i četvrte razrede.
- Organizacija gostovanja fakulteta i održavanje prezentacija učenicima – multimedijski

pristup (teorijski i praktičan prikaz studija).

- Suradnja s Hrvatskim zavodom za zapošljavanje (ankete, zajednička organizacija sajma poslova, organiziranje savjetovanja maturanata u prostorijama Zavoda za zapošljavanje, predavanja što je deficitarno, a što suficitarno na tržištu rada na satovima SRZ i roditeljskim sastancima).
- Provedba Upisne kampanje srednjih škola po osnovnim školama.
- Gostovanje na satovima razredne zajednice u dogovoru s pojedinom osnovnom školom.

PROFESIONALNO SAVJETOVANJE

- Održavanje individualnih razgovora s učenicima ovisno o njihovim željama i potrebnim informacijama i uputama oko daljnjeg školovanja ili obrazovanja.
- Savjetovanje i testiranje učenika uz pomoć informatičkog programa „Moj izbor“ (Individualnim pristupom učenik se testira te nakon testiranja i odgovorenih pitanja dobiva popis predloženih zanimanja u skladu s vlastitim odgovorima, sklonostima i interesima).

Planiranje profesionalne orijentacije učenika

Suradnja sa Zavodom za zapošljavanje – ispunjavanja anketa o profesionalnim namjerama i interesima nakon završetka srednje škole	X. mj.
Testiranje učenika	X. i XI. mj.
Razrada sustava visokog obrazovanja u Hrvatskoj i u svijetu (SRZ)	II. mj.
Savjetodavni rad – informiranje učenika završnih razreda o mogućnostima i uvjetima daljnjeg obrazovanja na hrvatskim i inozemnim fakultetima	III. mj.
Prezentacija fakulteta, sajmovi	IV. mj.
Dani otvorenih vrata srednjih škola	V. mj. i VI. mj.

5. ZAKLJUČAK

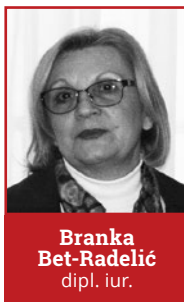
Dosadašnja empirijska istraživanja impliciraju kako direktan pristup budućim učenicima djeluje bolje i kvalitetnije od indirektnih isključivo preko roditelja ili informacija iz brošura. Međutim, neizostavan je utjecaj na roditelje te podatci pokazuju da utjecaj na roditelje i neposredan rad s roditeljima garantira bolje rezultate. Stoga se nameće ideja kako bi trebalo kombinirano direktno pristupiti djeci, a indirektno roditeljima što bi trebalo rezultirati količinski prihvatljivim i sigurnim priljev učenika.

U svakom se slučaju pokazuje da je angažman ravnatelja i pedagoga neizostavan u procesu upisa i profesionalne orijentacije učenika. U praksi stručnih suradnika nalazi se definicija: stručni suradnici su jezgra (nukleus) razvoja u školskom sustavu (Silov 1998: 336).

Pedagogija, kao znanost, dokazala je kako područje profesionalne orijentacije jest i dio njezin zadataka

i sadržaja čemu pridonose pedagozi svojim radom. Slavni njemački pedagog Hartmut von Hentig ističe kako osoba poučavatelja ili odgajatelja mora biti presudna, ona je najjače sredstvo pedagogije (2007: 70). Ličnost odgojitelja je, sa svojim habitusom, širinom pogleda, osposobljenošću, u odgojnom procesu nezamjenjiva duhovna snaga (Bratanić 2002: 43).

Ukazuje se potreba za konstantnim radom na promidžbi škole i vidljivosti njezinih rezultata što rezultira novim medijskim, marketinškim potrebama škola i financijskim ulaganjima u iste. Upravo se ovako ocrtava i definira identitet i kultura svake škole, kao i njena autonomija. Činjenica jeste kako većina zemalja pridaje veliku pozornost razvoju stručnih službi za odgoj i obrazovanje. Uz ostale sadržaje rada u pojedinim zemljama, npr. u Španjolskoj postoji Institut za obrazovanje i profesionalnu orijentaciju (Ivanek 1993: 84–86), što je nit vodilja budućeg razvoja profesionalnog informiranja učenika u Republici Hrvatskoj.



Branka
Bet-Radelic
dipl. iur.

Obveze škola kao voditelja obrade prema Uredbi EU (2016/679) Europskog parlamenta i Vijeća o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te stavljanju izvan snage Direktive 95/46 EZ (Opća uredba o zaštiti podataka)

IMATE PITANJE?
TREBATE ODGOVOR?
Pošaljite ga Branki Bet-Radelic na:
casopis.poslovni.edukator@gmail.com

PRAVO

1. UVOD U PODRUČJE ZAŠTITE OSOBNIH PODATAKA PREMA NOVOJ REGULATIVI

Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i vijeća o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46 EZ (u daljnjem tekstu: Opća uredba o zaštiti podataka ili Uredba) donesena je 24. travnja 2016.¹ s odgovnim učinkom njezine primjene od dvije godine tj. do 25. svibnja 2018. g. Uskoro se primiće rok njezine pune primjene u nacionalnim zakonodavstvima svih članica EU, što znači da od **25. svibnja 2018. godine počinje i njezina puna primjena**. Opća uredba o zaštiti podataka (engl. akronim GDPR²), po svojoj pravnoj snazi predstavlja krovni propis o zaštiti osobnih podataka u EU koji će se direktno implementirati u zakonodavstvo svih zemalja članica i čije će se odrednice izravno primjenjivati u području zaštite osobnih podataka, osim u slučajevima u kojima je, sukladno navedenoj Uredbi, bilo moguće urediti pojedina područja nacionalnim zakonodavstvom. **Tako je u Republici Hrvatskoj donesen i Zakon o primjeni Opće uredbe o zaštiti podataka.**

Cilj i smisao donošenja ove Opće uredbe o zaštiti podataka, prije svega, je modernizacija i unapređenje pravne regulative u području zaštite osobnih podataka s obzirom na brzi razvoj novih tehnologija, osobito interneta, a time i stavljanje pod kontrolu obrade velikog opsega osobnih podataka građana EU koji korištenjem modernih tehnoloških dostignuća postaju dostupni širokoj javnosti na puno jednostavniji i brži način. Primjenom Opće uredbe o zaštiti podataka se svim građanima EU osigurava ujednačeno pravo na

zaštitu njihovih osobnih podataka, odnosno osigurava se određeni stupanj sigurnosti i kontrole obrade osobnih podataka svih građana EU, bez obzira na to obrađuju li ih pravni subjekti koji imaju poslovno sjedište unutar ili izvan EU. Možemo kazati kako Opća uredba o zaštiti podataka u svojim odredbama donosi čvrst, homogen okvir u području zaštite osobnih podataka koji omogućuje veća prava građanima i transparentnost pristupa kako bi bili upoznati s obradom njihovih podataka, a s druge strane veću odgovornost voditelja obrade podataka u svakom pojedinom procesu obrade. Nova pravila u obradi osobnih podataka se znatno reflektiraju na jačanje prava građana (ispitanika) kroz prizmu dobivanja informacija o obradi njihovih osobnih podataka i jačanja privole kao pravnog temelja u obradi podataka, tako da ista bude pribavljena na jednostavan i transparentan način jasnom i nedvosmislenom radnjom kojom se daje pristanak na obradu osobnih podataka. Naglasak je pritom na njezinoj dokazivosti, dobrovoljnosti te slobodnom i jasnom očitovanju želje / volje ispitanika na obradu osobnih podataka u točno određenu svrhu tj. nakon što je prethodno bio upoznat sa svrhom u koju će se njegovi podatci obrađivati.

Zaštita osobnih podataka temeljno je ljudsko pravo zajamčeno i Ustavom RH koji u čl. 37. propisuje da se bez privole ispitanika osobni podaci mogu prikupljati, obrađivati i koristiti samo uz uvjete određene zakonom. Zabranjena je obrada osobnih podataka suprotna utvrđenoj svrsi njihova prikupljanja. Pod zaštitom osobnih podataka podrazumijeva se zaštita privatnosti i ostalih ljudskih prava i temeljnih sloboda u prikupljanju, obradi i

¹ Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i vijeća o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46 EZ (Službeni list Europske unije L 119, 4. 5. 2016., str. 1.).

² General Data Protection Regulation (GDPR).

korištenju osobnih podataka, a time se osigurava i zaštita privatnosti u širem smislu (zaštita privatnog života, zaštita određenih navika, ponašanja i stavova pojedinaca, kako u privatnom tako i u poslovnom okruženju, ali na radnom mjestu).

Prema definiciji koju propisuje Opća uredba o zaštiti podataka, **pod pojmom osobnog podatka** se smatraju svi podatci koji se odnose na pojedinca čiji je identitet utvrđen ili se može utvrditi izravno ili neizravno, osobito uz pomoć identifikatora kao što su: ime i prezime, identifikacijski broj, podatci o lokaciji, mrežni identifikatori koje pružaju uređaji, aplikacije, alati i protokoli ili uz pomoć drugih čimbenika specifičnih za fizički, fiziološki, genetski, mentalni, ekonomski, kulturni ili socijalni identitet određenog pojedinca.

Dakle, **osim imena i prezimena određene osobe**, osobnim podacima se smatraju i drugi podatci, primjerice, identifikacijski broj - OIB, datum i godina rođenja, fotografija, privatna adresa, e-mail adresa, IP adresa, podatak o obrazovanju, podatak o zdravlju, biometrijski podatci (otisak prsta, snimka šarenice oka, video zapis), koji pojedinačno ili upareni s više podataka daju određene informacije o točno određenoj osobi i tako ju definiraju kao posebnu jedinku.

Posebnu kategoriju osobnih podataka čine posebno osjetljivi podatci koji otkrivaju rasno ili etničko podrijetlo, politička mišljenja, vjerska ili filozofska uvjerenja, članstvo u sindikatu, podatci koji se odnose na zdravlje (podatci povezani s fizičkim ili mentalnim zdravljem pojedinca, uključujući i pružanje zdravstvenih usluga kojima se daju informacije o zdravstvenom stanju), podatci koji se odnose na spolni život, seksualnu orijentaciju pojedinca, genetski podatci i biometrijski (podatci dobiveni posebnom tehničkom obradom u vezi s fizičkim ili fiziološkim obilježjima koji omogućuju jedinstvenu identifikaciju pojedinca), ali i podatci koji se odnose na kažnjive osude i kažnjiva djela. Raspolaganje s takvim podacima u velikoj mjeri utječe na privatnost svake osobe te se iz tih razloga za obradu posebnih kategorija osobnih podataka vrijede stroža pravila i stroži režim u njihovoj obradi. Za obradu posebnih kategorija osobnih podataka propisani su pravni

temelji koji su taksativno pobrojani u Općoj uredbi o zaštiti podataka.

Stoga je važno istaknuti kako Opća uredba o zaštiti podataka definira i druge čimbenike koji mogu identificirati pojedinca, kao što su podatci o lokaciji, mrežni identifikatori, genetski podaci, kao i da proširuje kategoriju posebno osjetljivih osobnih podataka tako da u iste svrstava genetske i biometrijske podatke.

Prema Uredbi, obrada osobnih podataka znači svaki postupak ili skup postupaka koji se obavljaju na osobnim podacima ili na skupovima osobnih podataka, bilo automatiziranim ili neautomatiziranim sredstvima koji čine dio strukturiranog sustava pohrane podataka kao što su prikupljanje, bilježenje, organizacija, strukturiranje, pohrana, prilagodba ili izmjena, pronalaženje, obavljanje uvida, uporaba, otkrivanje prijenosom, širenjem ili stavljanjem na raspolaganje na drugi način, usklađivanje ili kombiniranje, ograničavanje, brisanje ili uništavanje istih.

2. MATERIJALNO PODRUČJE PRIMJENE UREDBE

Materijalno područje primjene Opće uredbe o zaštiti podataka odnosi se na obradu osobnih podataka koja se u cijelosti obavlja automatizirano, ali i na neautomatiziranu obradu osobnih podataka ako ona čini dio sustava pohrane ili su podatci namijenjeni biti dio sustava pohrane (strukturirane baze podataka po posebnim kriterijima).

Navedena Uredba se ne primjenjuje na djelatnost koja nije obuhvaćena pravom EU, zatim na područje nacionalne sigurnosti i obrane, zajedničke vanjske i sigurnosne politike EU, u području koje se bavi sprječavanjem, istragom, otkrivanjem ili progonom kaznenih djela te na aktivnosti fizičkih osoba u obradi osobnih podataka za vlastite potrebe odnosno u kontekstu isključivo osobnih ili kućanskih aktivnosti

Uredba pruža zaštitu samo podacima živućih fizičkih osoba, dok umrle fizičke osobe i pravne osobe ne ostvaruju pravo na zaštitu.

3. PRAVNI TEMELJI ZA OBRADU PODATAKA:

Člankom 6. Uredbe taksativno su navedeni pravni temelj odnosno postojanje pravne osnove za zakonitu obradu osobnih podataka:

- Privola ispitanika dana u jednu ili više određenih svrha
- Obrada nužna za izvršenje ugovora ili poduzimanje radnji prije sklapanja ugovora
- Obrada nužna radi poštivanja pravnih obveza voditelja obrade
- Obrada nužna radi zaštite ključnih interesa ispitanika ili druge fizičke osobe
- Obrada nužna za izvršavanje zadaća od javnog interesa ili pri izvršavanju službene ovlasti voditelja obrade
- Obrada nužna za potrebe legitimnih interesa voditelja obrade ili treće strane.

Uredba posebnu pozornost posvećuje privoli, kao jednom od pravnih temelja za obradu osobnih podataka, tako da u odnosu na postojeće propise dodatno apostrofira obvezu voditelja obrade u odnosu na dokazivanje njezinog postojanja.

Privola je definirana kao svako dobrovoljno, posebno, informirano i nedvosmisleno izražavanje želja ispitanika za obradu osobnih podataka, a voditelji obrade podataka obvezuju se na dokazivanje da je ispitanik dao privolu za postupak obrade i do koje mjere postoji takva privola. Isto tako, u slučajevima kada obrada ima višestruku svrhu, privolu je potrebno dati za svaku svrhu obrade podataka posebno.

S obzirom na to da nije propisan oblik privole, istu je moguće dati usmeno ili pisanom izjavom uključujući i elektronički oblik (primjerice: označavanje polja kvačicom prilikom posjeta internetskim stranicama, biranjem tehničkih postavka usluga i sl.). Navedeno podrazumijeva da voditelj obrade treba informirati ispitanika na lako dostupan i razumljiv način o obradi podataka na temelju privole (primjerice, ako se privola daje u vidu pisane izjave koja se odnosi i na druga

pitanja, zahtjev za privolu mora biti sastavljen tako da se može jasno razlučiti u koju svrhu obrade podataka se privola daje). S aspekta pravne dokazivosti i pravne sigurnosti je bitno istaknuti kako je **pisani oblik privole puno lakše dokaziv** te je kao takav od strane Agencije za zaštitu osobnih podataka, kao nadzornog tijela, preporučljiviji u odnosu na usmeni oblik.

Privola je opoziva u svakom trenutku, a povlačenje privole mora biti jednako moguće kao i njezino davanje, o čemu treba informirati ispitanika prije davanja privole. U vezi s time je važno napomenuti kako povlačenje privole ne utječe na zakonitost obrade podataka u vrijeme kada je privola bila dana.

Uzimajući u obzir obradu osobnih podataka u sektoru obrazovanja, prije svega treba naglasiti da je takva obrada podataka, koja se odnosi na učenike i zaposlenike (nastavno osoblje) primarno propisana posebnim zakonima, i to Zakonom o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi³, Obiteljskim zakonom⁴, Zakonom o radu⁵, Zakonom o zaštiti na radu⁶ i podzakonskim propisima koji su doneseni na temelju tih zakona, kao što su, primjerice, Pravilnik o sadržaju i obliku svjedodžbi i drugih javnih isprava te pedagoškoj dokumentaciji i evidenciji u školskim ustanovama⁷, Pravilnik o načinima, postupcima i elementima vrednovanja učenika u osnovnoj i srednjoj školi⁸, Pravilnik o osnovnoškolskom i srednjoškolskom odgoju i obrazovanju učenika s teškoćama u razvoju⁹, zatim u odnosu na radne odnose: Pravilnik u radu, Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima¹⁰ te sve aktivnosti obrade osobnih podataka koje su propisane Godišnjim planom i programom škole u kojem se obrađuju osobni podatci učenika, a koji nisu izrijekom propisani zakonom.

Bitno je istaknuti da ako obrada osobnih podataka učenika ili radnika nije regulirana posebnim zakonima, ista je moguća uz postojanje privole kao slobodnog i jasnog očitovanja volje osobe čiji se podatci obrađuju. S tim u vezi Uredba posvećuje posebnu pozornost obradi osobnih podataka maloljetnih osoba (učenika)

³ Narodne novine br. 87/08., 86/09., 92/10., 105/10., 90/11., 5/12., 16/12., 86/12., 126/12., 94/13., 152/14., 07/17.

⁴ Narodne novine br. 103/15.

⁵ Narodne novine br. 93/14., 127/17.

⁶ Narodne novine br. 71/14., 118/14., 154/14.

⁷ Narodne novine br. 32/10., 50/11., 145/11., 85/12., 104/13.

⁸ Narodne novine br. 112/10.

⁹ Narodne novine br. 94/15.

¹⁰ Narodne novine br. 73/17.